

SINIF İÇİ ETKİNLİK- 1

ETKİNLİK :	ZORBALIĞIN FARKINDAYIM
HEDEF KİTLE:	5., 6., 7. Ve 8. Sınıf Öğrencileri
YÖNTEM:	Beyin Fırtınası, Soru Cevap Tekniği, Tartışma.
KAZANIMLAR:	<ul style="list-style-type: none">• Zorbalık kavramı üzerine düşünür.• Zorbalığın tanımını yapar.• Bir davranışın zorbalık olarak tanımlanması için taşıması gereken özellikleri bilir.• Hangi davranışların zorbalık davranışı olarak tanımlanacağını bilir.• Akran zorbalığı ile ilgili baş etme amaçlı kendi çözüm yollarını üretir.
SÜRE:	40 Dakika
ARAÇ-GEREÇLER:	Ek-1, Ek-2, tahta kalem, öğrenci sayısı kadar kalem, silgi.
ORTAM:	Sınıf

UYGULAYICI İÇİN ÖN HAZIRLIK :

1. Öğrenci sayısı kadar Ek-1 çoğaltılır.
2. Öğrenci sayısı kadar Ek-2 çoğaltılır.

SÜREÇ:

Öğretmen; **“Sevgili Öğrenciler, bugün konumuz akran zorbalığı. Bu dersimizde zorbalığın ne olduğu ve hangi davranışların zorbalık olduğunu öğreneceksiniz. Zorbalık üzerine beraberce düşüneceğiz ve alternatif çözüm önerileri üreteceğiz. Derse başlamadan önce sizlerden; paylaşımlarınızı yaparken örnekler vermeniz gerekirse arkadaşlarınızın isimlerini kullanmamaya ve herhangi bir arkadaşınızla ilgili olarak yargılayıcı bir dil kullanmamaya dikkat etmenizi rica ediyorum. Şimdi dersimize başlayalım. Sizce akran zorbalığı nedir? Yönergesini verir.**

Öğrencilere düşünmeleri için yeterli süre verilir ve öğrencilerden gelen cevaplar tahtaya yazılır. Öğrencilerin paylaşımlarının ardından; **Paylaşımlarınız için teşekkür ederim. Akran zorbalığının çok çeşitli tanımları vardır. Ben de sizlerle bu tanımlardan birini paylaşmak istiyorum. Akran zorbalığı; bir ya da daha fazla güçlü öğrencinin kendisinden/kendilerinden güçsüz olan başka bir öğrenciye zarar verme, rahatsız etme ya da küçük düşürmek amacıyla kasıtlı olarak defalarca eziyet etmesi ya da eziyet etme çabası”** şeklinde tanımlanabilir.

Sevgili öğrenciler bu tanımdan yola çıkarak bir davranışa zorbalık diyebilmek için davranışın üç özelliğe sahip olması gerektiğini söyleyebiliriz.

Bunlar;

1. Zorbalığı yapan ile zorbalığa maruz kalan kişi arasında güç dengesizliği olması,
2. Tekrarlanan bir davranış olması ve
3. Davranışın zarar verme amacıyla kasıtlı olarak yapılmasıdır.

Yönergesini verir. Ve bu 3 özelliği tahtaya yazar.

Ardından; Zorbalığı önlemek için ilk olarak zorbalığın ne olduğunu anlamanız ve onu diğer davranışlardan ayırabilmeniz gerekmektedir. Bu amaçla şimdi sizlere bir form dağıtacağım. Bu formda çeşitli örnek olaylar yer almaktadır. Örnek olayları okuyun. Okuduğunuz örnek olayların zorbalık olup olmadığını belirleyin. Çözüm önerilerinizi hem zorba öğrenciler için hem de mağdur öğrenciler için yazın. Yönergesini verir ve Ek-1'i öğrencilere dağıtır. Öğrencilere formu doldurmaları için yeterli süre verilir.

Öğrencilere formu doldurması için verilen sürenin ardından örnek olaylar tek tek okunur ve gönüllü öğrencilerden cevapları alınarak paylaşım yapılır.

DEĞERLENDİRME

Öğretmen; Bugün akran zorbalığı üzerine beraberce düşündük, akran zorbalığı için ortak bir tanım yaptık. Bu tanım üzerinden bir durumun zorbalık olarak nitelendirilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerektiğini konuştuk ve örnekler üzerinden zorbalıkla baş edebilmek için çözüm önerileri ürettik. Şimdi sizlere bir form (Ek-2) dağıtacağım bu formda her biriniz akran zorbalığı ile baş etmek için bulduğunuz kendi çözüm önerilerinizi yazacaksınız. Sizlerden 3'er adet öneri yazmanızı istiyorum. Bu formları sizlerden toplayacağım ve tüm çözüm önerilerinizi okuyacağım. Yönergesini verir ve formun doldurulmasının ardından ders sonlandırılır.

Öneri: Etkinliğin sonunda ortaokul öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan “Akran Zorbalığı (Ben Ne Yapabilirim?)” isimli bülteni çoğaltarak öğrencilerinize dağıtabilirsiniz.

EKLER:

EK-1

Zorbalık mı? Değil mi?

Örnek olayları okuyunuz. Zorbalık olup olmadığını ve çözüm önerilerinizi hem zorba öğrenciler için hem de mağdur öğrenciler için yazınız.

Burak kantine her gittiğinde Eren kendisine zorla yiyecek aldırıyor.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:
Zeynep arkadaşlarının fotoğraflarını çekiyor ve çektiği fotoğrafları izinsiz bir şekilde sosyal medya hesaplarında paylaşıyor.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:
Bahçede futbol oynarken Ege Serhat'ı yanlışlıkla yere düşürdü.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:
Hasan hastalığı nedeniyle kullandığı ilaçlar sonucu çok fazla kilo almaya başlamıştır. Arkadaşları bu durumla alay etmektedir.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:
Sude arkadaşının kalemini ödünç almış ve kaybetmiştir.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:
Eskiden iki yakın arkadaş olan Pınar ve Öykü kavga etmişler ve Pınar sınıftaki diğer kızlara Öykü'nün sırlarını anlatıp onların da Öykü ile konuşmalarını sağlamaya çalışmaktadır.	Zorbalıktır. Çünkü..... Zorbalık değildir. Çünkü.....	Çözüm Önerileri:

BİREYSEL AMAÇ BELİRLEME FORMU

Zorbalığı önleme amaçlı yapabileceklerin nelerdir?

1)

2)

3)

BİREYSEL AMAÇ BELİRLEME FORMU

Zorbalığı önleme amaçlı yapabileceklerin nelerdir?

1)

2)

3)

BİREYSEL AMAÇ BELİRLEME FORMU

Zorbalığı önleme amaçlı yapabileceklerin nelerdir?

1)

2)

3)

(Yalnız, 2019).

EK-1 CEVAPLAR (Öğretmenler İçin Bilgi Notu)

Zorbalık mı? Değil mi?

Burak kantine her gittiğinde Eren kendisine zorla yiyecek aldıyor.	Zorbalıktır. Çünkü kasıtlı olarak zorla yaptırılmaktadır. Tekrarlanan bir davranıştır. Taraflar arasında güç dengesizliği vardır.	Çözüm Önerileri: Burak bunu yapmak istemediğini net bir dille belirtebilir. Bunu yapmayı reddedebilir. Davranış devam ederse bir yetışkenden (öğretmen, psikolojik danışman vb.) yardım isteyebilir.
Zeynep arkadaşlarının fotoğraflarını çekiyor ve çektiği fotoğrafları izinsiz bir şekilde sosyal medya hesaplarında paylaşıyor.	Zorbalıktır. Çünkü kişinin haberi olmadan fotoğrafları paylaşılmıştır. İzin alınması gerekmektedir.	Çözüm Önerileri: Zeynep'e izin alması gerektiği söylenebilir. Fotoğrafları silmesi istenebilir. Silmediği durumda bir yetışkenden (öğretmen, psikolojik danışman vb.) yardım istenebilir.
Bahçede futbol oynarken Ege Serhat'ı yanlışlıkla yere düşürdü.	Zorbalık değildir. Çünkü kasıtlı olarak zarar verme amaçlı yapılmamıştır. İstemeden olmuştur.	Çözüm Önerileri: Ege Serhat'a bu durumun istemeden olduğunu söyleyebilir. Özür dileyebilir. Böyle durumlar oluşmaması için daha dikkatli davranabilir.
Hasan hastalığı nedeniyle kullandığı ilaçlar sonucu çok fazla kilo almaya başlamıştır. Arkadaşları bu durumla alay etmektedir.	Zorbalıktır. Çünkü kişinin fiziksel özellikleri ile kasıtlı olarak ve onu küçük düşürücü şekilde alay edilmiştir.	Çözüm Önerileri: Hasan söylenenlerden hoşlanmadığını net bir dille belirtebilir. Davranış devam ederse bir yetışkenden (öğretmen, psikolojik danışman vb.) yardım isteyebilir.
Sude arkadaşının kalemini ödünç almış ve kaybetmiştir.	Zorbalık değildir. Çünkü kişinin eşyasına zarar verme içerse de kasıtlı olarak yapılmamıştır.	Çözüm Önerileri: Sude bu durumun istemeden olduğunu söyleyebilir. Arkadaşından özür dileyebilir. Arkadaşına yeni bir kalem olarak hediye edebilir.
Eskiden iki yakın arkadaş olan Pınar ve Öykü kavga etmişler ve Pınar sınıftaki diğer kızlara Öykü'nün sırlarını anlatıp onların da Öykü ile konuşmalarını sağlamaya çalışmaktadır.	Zorbalıktır. Çünkü kişinin kasıtlı bir şekilde diğerleriyle olan ilişkisine zarar verme amacıyla yapılmaktadır.	Çözüm Önerileri: Öykü Pınar ile bu konuyu konuşabilir. Diğer arkadaşlarına kendini ifade etmeye çalışarak empati yapmalarını sağlamaya çalışır. Bir yetışkenden (öğretmen, psikolojik danışman vb.) yardım isteyebilir.

Öneri: Çözüm önerileri kısmındaki öneriler örnek olması amacıyla yazılmıştır. Sizin tarafınızdan değiştirilebilir ve çoğaltılabilir.

KAYNAKÇA

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2021). Akran zorbalığı farkındalık programı ortaokul. Erişim Tarihi: 8 Ağustos 2024, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_08/23150037_Ortaokul_FarkYndalYk_ProgramY.pdf

Sezgin, S. (2023). Akran zorbalığını önlemeye yönelik psikoeğitim programının zorbalık düzeyi ve problem çözme becerisi üzerindeki etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.

Yalnız, A. (2019). Kabul ve kararlılık terapisi yönelimli psikoeğitim programının akran zorbalığı üzerindeki etkisi (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

